

Benedicte Guttorm

Revisjonskvalitet, resultatstyring og søksmålsrisiko

En studie av britiske børsnoterte selskaper

Masteroppgave i Regnskap og Revisjon

Veileder: Anders Berg Olsen

Mai 2024

Benedicte Guttorm

Revisjonskvalitet, resultatstyring og søksmålsrisiko

En studie av britiske børsnoterte selskaper

Masteroppgave i Regnskap og Revisjon
Veileder: Anders Berg Olsen
Mai 2024

Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet
Fakultet for økonomi
NTNU Handelshøyskolen

Kunnskap for en bedre verden

Forord

Denne masteroppgaven er slutten av perioden av den 2-årige masteren i regnskap og revisjon ved NTNU handelshøyskolen i Trondheim. Masteroppgaven utgjør 30 studiepoeng av mastergraden. Jeg har jobbet med oppgaven fra januar 2024 til mai 2024.

Å skrive denne oppgaven har vært lærerikt og gitt meg dypere forståelse for empiriske studier og forståelsen på revisjonskvalitet.

Jeg vil rette takknemlighet til min veileder Anders Berg Olsen som har bidratt med gode råd og konstruktive tilbakemelding under oppgaveskrivingen. I tillegg vil jeg takke Seyed Mahmoud Hosseinnikani for å hjelpe meg med datasettet og metoden.

Innholdet i denne oppgaven står for forfatterens regning.

Trondheim, 23.mai 2024

Benedicte Guttorm

Sammendrag

Denne studien undersøker sammenhengen mellom revisjonskvalitet, resultatstyring og søksmålsrisiko i britiske børsnoterte selskap. Revisjonskvalitet er den garantien en revisor kan gi for at det finansielle regnskapet ikke inneholder vesentlig feil (DeFond & Zhang, 2014). Gjennom revisjon så skal revisor øke tilliten til regnskapet blant brukerne av regnskapet (IFAC, 2009). Resultatstyring er når ledere endrer finansiell rapportering eller påvirker kontraktbaserte resultater, for å villedde interessenter av regnskapet (Healy & Wahlen, 1999). Høy søksmålsrisiko vil si risikoen selskaper står overfor i forhold til rettslige aktiviteter, som søksmål og rettsak. Tidligere studier har undersøkt mest på søksmålsrisiko i ulike land, denne studien blir å undersøke søksmålsrisiko i bransjer. Problemstillingen er formulert slik:

Hvordan er relasjonen mellom revisjonskvalitet, klientens resultatstyring og den bransjerelaterte søksmålsrisikoen, der høyere revisjonskvalitet bestemmes etter revisjonsselskapets størrelse og revisjonshonorar?

Studien sammenligner revisjonsselskapenes størrelse ved å observere om de er blant de seks store revisjonsselskapene eller ikke. I denne studien består de seks store revisjonsselskapene av Deloitte, EY, PwC, KPMG, Grant Thornton og BDO. Studien analyserer data fra perioden 2013 til 2022, og datasettet består av 8 744 observasjoner.

Funnene i denne studien indikerer at revisorer fra de seks store revisjonsselskapene har større sannsynlighet i å oppdage vesentlig feil, som igjen indikerer at større revisjonsselskaper utøver høyere revisjonskvalitet. Videre tar revisorer høyere revisjonshonorar i fra selskaper assosiert med resultatstyring. Til slutt finner studien motstridende funn i forhold til tidligere forskning på høy søksmålsrisiko. Nemlig at revisorer ikke utøver høyere revisjonskvalitet dersom klienten er i bransjer med høy søksmålsrisiko. Tidligere forskning har påpekt at revisorer tar høyere revisjonshonorar fra selskaper med høy søksmålsrisiko (Choi et al., 2009; Seetharaman et al., 2002).

Abstract

This study examines the relationship between audit quality, earnings management, and litigation risk in UK publicly listed companies. Audit quality is the assurance auditors can provide that the financial statements do not contain significant errors (DeFond & Zhang, 2014). Through auditing, auditors aim to increase the trust in the financial statements among its users (IFAC, 2009). Earnings management occurs when managers alter financial reporting or affect contrast-based outcomes to mislead stakeholders of the financial statements (Healy & Wahlen, 1999). High litigation risk refers to the risk companies face in relation to lawsuit and legal actions. Previous studies have primarily examined litigation risk in various countries, this study will examine litigation risk in industries. The research question is formulated as follows:

How is the relationship between audit quality, the client's earnings management, and industry related litigation risk, where audit quality is measured by the size of the audit company and audit fees?

The study compares the size of the audit firms by checking whether they are one of the big six audit firms or not. In this study, the big six audit firms consist of Deloitte, EY, PwC, KPMG, Grant Thornton, and BDO. The study analyzes data from the period 2013 to 2022, and the dataset consist of 8 744 observations.

The findings of this study indicate that auditors from the big six audit firms are more likely to detect significant errors, which again suggest that larger audit firms exercise higher audit quality. Furthermore, auditors charge higher audit fees from companies associated with earnings management. Finally, the study finds contradictory findings in relation to previous research on high litigation risk. Specifically, auditors do not exercise higher audit quality if the client is in an industry with high litigation risk. Previous research has pointed out that auditors charge higher audit fees from companies with high litigation (Choi et al., 2009; Seetharaman et al., 2002).

Innhold

1. Innledning.....	1
2. Teori, litteraturgjennomgang og hypoteser.....	2
2.1 Formålet med revisjon.....	2
2.2 Revisjonskvalitet	3
2.2.1 Big 6.....	4
2.2.2 Revisjonshonorar.....	5
2.3 Resultatstyring.....	7
2.4 Søksmålsrisiko	8
2.4.1 Bransjer med høy søksmålsrisiko	9
2.4.2 Bestemme hvilke bransjer som har høy søksmålsrisiko.....	9
2.5 Utredning av hypoteser	10
3. Forskningsmetode	12
3.1 Forskningsdesign.....	12
3.2 Data	13
3.2.1 Datainnsamling.....	13
3.2.2 Variabler	14
3.3 Modeller	17
3.3.1 Skjønnsmessig periodisering	17
3.3.2 Hovedmodellene	18
4. Resultat.....	19
4.1 Deskriptiv statistikk.....	19
4.2 Korrelasjon	20
4.3 Resultater.....	22
5. Diskusjon.....	25
5.1 De seks store revisjonsselskapene og skjønnsmessig periodisering	25
5.2 Revisjonshonorar og skjønnsmessig periodisering	26
5.3 Effekten av bransjer med høy søksmålsrisiko	27
6. Konklusjon	29

7. Referanser.....	30
8. Vedlegg.....	32
8.1 Vedlegg 1: VIF-analysene	32

Tabelloversikt

Tabell 1: Bransjer	10
Tabell 2: Antall observasjoner	13
Tabell 3: Definisjoner av variablene	16
Tabell 4: Deskriptiv statistikk for modell 1 og 2.....	19
Tabell 5: Deskriptiv statistikk for modell 3 og 4.....	19
Tabell 6: Korrelasjonsmatrise for modell 1 og 2.....	21
Tabell 7: Korrelasjonsmatrise for modell 3 og 4.....	21
Tabell 8: Resultater modell 1 og 2	22
Tabell 9: Resultater modell 3 og 4	24
Tabell 10: VIF-analyse for modell 1	32
Tabell 11: VIF-analyse for modell 2.....	32
Tabell 12: VIF-analyse for modell 3	32
Tabell 13: VIF- analyse for modell 4	33

1. Innledning

Det er tidligere gjort mange studier om forholdet mellom revisjonskvalitet og resultatstyring (Abbott et al., 2006; Craswell et al., 1995; Francis & Yu, 2009), samt forholdet mellom revisjonskvalitet og høy søksmålsrisiko (Choi et al., 2009; Khurana & Raman, 2004; Seetharaman et al., 2002). Denne studien blir både å sammenligne revisjonsselskapets størrelse og revisjonshonorar med resultatstyring og søksmålsrisiko. Formålet med denne studien er å bidra med dypere forståelse på hvordan revisjonsselskaper vurderer og tilpasser seg etter risikoen i søksmålsrisiko og resultatstyring.

Storbritannia har hatt oppsiktsvekkende revisjonsskandaler de siste årene. I 2018 skjedde det to store revisjonsfeil hendelser i Storbritannia. Carillion og Patisserie Valerie er betydelige store selskap i Storbritannia og begge kollapset i 2018, først Carillion og noen måneder senere Patisserie Valerie. KPMG reviderte Carillion og Grant Thornton reviderte Patisserie Valerie. Disse hendelsene har gitt revisjonspraksisen og revisors ansvar i Storbritannia økt oppmerksomhet. Blant annet så har det i ettertid av hendelsene kommet kritikk og forslag på endringer av revisjonspraksisen i Storbritannia. Brydon Review fra 2019 tar en grundig gjennomgang av revisjonspraksisen i Storbritannia, og kommer med både kritikk og forslag om hvordan revisjonspraksisen burde være i Storbritannia (Brydon, 2019). I september 2019 ble det innført forsterkede krav til revisor ved evaluering om fortsatt i drift, profesjonell skepsis og et mer robust rapporteringskrav. Flere endringer er under utredning (Simnett, 2022). Den pågående endringen og de nylige revisjonsskandalene i Storbritannia understreker viktigheten med å analysere revisjonskvaliteten i Storbritannia, og gjør denne studien dagsaktuell.

Å fokusere utelukkende på Storbritannia, undersøker denne studien eksklusivt på hvordan bransjer med høy søksmålsrisiko påvirkes innenfor samme juridisk rammeverk. Ved å begrense undersøkelsen til ett enkelt rettssystem, reduserer denne undersøkelsen variasjonen i lov praksis mellom selskapene. Dette reduserer mulige skjevheter som kan oppstå i fra forskjellige rettssystemer. Denne skjevheten kan oppstå oftere i studier som inkluderer flere land (Alhadab & Clacher, 2018).

I kapittel 2 går denne studien gjennom relevant litteratur og utredning av hypoteser. I kapittel 3 går studien gjennom metoden, den innsamlede dataen, variablene og modellene. Kapittel 4 presenterer deskriptiv statistikk og resultater. Videre i kapittel 5 så analyserer studien resultatet opp mot studiens hypotese og teori. Til slutt så tar kapittel 6 for seg avslutning.

2. Teori, litteraturgjennomgang og hypoteser

2.1 Formålet med revisjon

ISA er den internasjonale revisjonsstandarden, og sier at:

Formålet med revisjon er å øke de tiltenkte brukernes tillit til regnskapet. Dette oppnås ved at revisor gir uttrykk for en mening om hvorvidt regnskapet i det alt vesentlige er utarbeidet i samsvar med det gjeldende rammeverket for finansiell rapportering. Jf. ISA 200.3 (IFAC, 2009).

Det ISA 200 legger i samsvar med rammeverket er at revisor skal oppnå med sikkerhet at regnskapet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon. Revisor sikrer informasjon gjennom å hente revisjonsbevis. Revisjonsbevis er informasjonen revisorer bruker til å begrunne hvordan revisoren kom frem til konklusjonen. Vesentlig feil informasjon kan enten komme på regnskapsnivå, eller påstandsnivå for tilleggsopplysninger, kontosaldoer og transaksjonsklasser (IFAC, 2009).

ISA 200 definerer revisjonsrisiko som risikoen for at revisor gir upresis mening om regnskapet inneholder vesentlig feilinformasjon. Revisjonsrisiko har en modell kalt revisjonsrisikomodellen, den presenterer risikoen for vesentlig feilinformasjon og oppdagelsesrisiko, og er formulert slik:

Revisjonsrisiko = iboende risiko * kontrollrisiko * oppdagelsesrisiko (Rekdal, 2015).

Iboende risiko og kontroll risiko eksisterer uavhengig av revisjonen av regnskapet. Iboende risiko er sannsynligheten for at vesentlig feil oppstår i regnskaper, før kontroller er tatt i betraktning. Imens kontrollrisiko er sannsynligheten for at vesentlig feil ikke forhindres. Oppdagelsesrisiko er risikoen for at revisorer ikke avdekker den eksisterende feilinformasjonen (IFAC, 2009).

Revisor skal utføre revisjon med integritet, objektivitet og uavhengighet. Integritet er revisors egenskap å motstå påvirkninger. Objektivitet er holdninger, det handler om revisors evne å være saklig og ikke la seg påvirke av irrelevante forhold. Uavhengighet kan skilles til to grupper; uavhengig grunnholdning og å fremstå som uavhengig. Uavhengig grunnholdning er når revisor kan ta konklusjoner uten å bli påvirket av faktorer som kan sette den profesjonelle skepsisen i fare. Imens å fremstå som uavhengig, kan for eksempel være at revisor må unngå å ta oppdrag der revisor har tilknytninger til kunden som kan svekke habiliteten til revisor (Gulden, 2015).

2.2 Revisjonskvalitet

DeAngelo (1981) definerer revisjonskvalitet som: «the market-assessed joint probability that a given auditor will both (a) discover a breach in the client's accounting system, and (b) report the breach.» (DeAngelo, 1981, p. 184). Det vil si sannsynligheten for at revisor både oppdager og rapporter avvik ved klientens regnskapssystem. Revisors evne å rapportere avvik er indikator for revisors uavhengighet. Defond og Zhang (2014) problematiserer definisjonen til DeAngelo, de mener at denne tilnærmingen reduserer definisjonen av revisjonskvalitet som gjør at revisjonskvalitet undervurderes om hva den egentlig omhandler. Defond og Zhang mener begrepet dekker mer innen finansregnskapet, enn det DeAngelo indikerer til. I stedet så definerer Defond og Zhang høyere revisjonskvalitet som «greater assurance that the financial statements faithfully reflect the firm's underlying economics, conditioned on its financial reporting system and innate characteristics.» (DeFond & Zhang, 2014, p. 276). Deres definisjon åpner revisjonskvalitet begrepet til å dekke mer av revisors oppgaver som å sikre at finansregnskapet ikke inneholder vesentlig feil og at finansregnskapet skal reflektere selskapets økonomi.

IAASB (The international Auditing and Assurance Standards Board) er et uavhengig standardiseringsorgan. IAASB setter internasjonale standarder for revisjon. Standardene har som mål å forbedre kvaliteten og enhetligheten i revisjonspraksis internasjonalt, som er med på å styrke offentlighetens tillit til revisjon (IAASB, 2024).

IAASB rammeverk for revisjonskvalitet har identifisert fire relevante nøkkelattributter som påvirker revisjonskvalitet; innsatsbasert-, resultatsbasert-, kontekstuelle- og interaksjons faktorer. Innsatsbaserte faktorer omfatter de direkte handlingene og beslutningene revisor eller revisjonsselskapet utfører. Disse faktorene inkluderer revisors verdier og holdninger, kunnskap og erfaring, samt effektiviteten i prosedyrer for kvalitetskontroll. Resultatsbasert faktor fokuserer direkte på resultatene eller utfallet av revisjonsprosessene. Dette kan for eksempel være fokuset på kvaliteten på revisjonsrapporten eller om revisjonen både har identifisert og rapportert vesentlig feil i regnskapet. Kontekstuelle faktorer handler om forhold som kan ha en innvirkning på revisjonskvaliteten gjennom rammebetingelser. Som for eksempel lovgivning og reguleringer, selskapets styringsstruktur og økonomiske forhold hos selskapet. Interaksjons faktorer handler om hvordan ulike interessenter innen finansiell rapportering samhandler med hverandre. Interaksjonen kan være direkte kommunikasjon mellom revisor og ledelsen i et selskap, eller formelle møter mellom revisor og regulatorer.

Interaksjonen former bedre revisjonskvalitet ved at det blir formidlet viktig informasjon under interaksjonene, og ved å fremme åpenhet (IAASB, 2013).

2.2.1 Big 6

DeAngelo (1981) diskuterer om at større revisjonsselskaper leverer høyere revisjonskvalitet sammenlignet med mindre revisjonsselskaper, og begrunner dette med å foreslå at jo større et revisjonsselskap er, desto større insentiver har revisjonsselskapene å tilby høyere revisjonskvalitet, og i tillegg har større revisjonsselskaper mer å tape med hensyn til sitt merkenavn sammenlignet med mindre selskaper. DeAngelo sammenligner de åtte store revisjonsselskapene, med de ikke-store åtte (DeAngelo, 1981).

En annen argumentasjon for at større revisjonsselskaper utøver høyere revisjonskvalitet, er at de større selskapene har mer erfaring innen kontorene sine til å samle informasjon og gjennomføre revisjonsprosesser for kunden. Deres samlede høyere erfaring vil bidra til større sannsynlighet å oppdage vesentlig feil i regnskapet hos kundene (Francis & Yu, 2009). Resultatene til Francis og Yu indikerer at større revisjonsselskaper har større sannsynlighet å rapportere om fortsatt i drift. I tillegg fant de resultater på at selskaper som er revidert av større revisjonsselskaper har mindre sannsynlighet for aggressiv resultatstyring sammenlignet med mindre revisjonsselskaper.

Studien til Sundgren og Svanström (2013) undersøker hvordan revisjonskvalitet og prissetting av revisjon hos selskaper har sammenheng med størrelsen på revisjonsselskapet. De bruker sanksjoner mot revisor som et mål for revisjonskvalitet. Sundgren og Svanström fant at sannsynligheten for utestengelse og advarsler mot revisorer var høyere dersom revisoren var fra de seks ikke-store revisjonsselskapene. Videre viser resultatene det er høyere sannsynlighet for sanksjoner mot revisor fra en av de seks ikke-store revisjonsselskapene, sammenlignet med de seks store. Funnene deres støtter tidligere teori om at større revisjonsselskaper utøver høyere revisjonskvalitet (Sundgren & Svanström, 2013).

Khurana and Raman (2004) undersøker om det er søksmålsrisiko eller omdømmehensyn som driver høyere revisjonskvalitet hos de fire store revisjonsselskapene sammenlignet med de fire ikke-store. Studien inkluderer fire land, der USA brukes som indikator for høy søksmålsrisiko, sammenlignet med de tre andre landene. Khurana og Raman undersøker eksklusivt på selskaper revidert av de fire store revisjonsselskapene, fordi de har en større sannsynlighet for å bli saksøkt og stå overfor høyere erstatningskrav, samt lav innsats kan

skade revisjonsselskapenes merkenavn eller omdømme. På grunn av de nevnte faktorene så har de fire store revisjonsselskapene større risiko dersom de ikke opprettholder høy revisjonskvalitet. Studien målte revisjonskvalitet ved å vurdere ex ante kostnader ved egenkapital. Khurana og Raman finner fremtredende resultater i USA, hvor selskaper revidert av en av de fire store hadde lavere ex ante kostnader ved egenkapital. Funnet indikerer at selskaper i USA revidert av en av de fire store utfører revisjon av høyere revisjonskvalitet sammenlignet med selskaper som ikke er revidert av en av de fire store. Dette observeres ikke i Australia, Canada eller Storbritannia, der ex ante kostnader ved egenkapital ikke synes til å bli påvirket blant de fire store (Khurana & Raman, 2004).

Alhadab og Clacher (2018) undersøker forholdet mellom revisjonskvalitet og resultatstyring blant selskapene ved børsnotering (IPO-selskaper). Høyere revisjonskvalitet ble definert ut ifra om selskapet var fra et større revisjonsselskap eller ikke, og resultatstyring ble målt etter nivået av skjønsmessige periodiseringer. IPO-selskaper har høyere søksmålsrisiko, dette kommer av at IPO-selskaper som benytter resultatstyring øker vanligvis inntektene sine før børsnoteringen, etter børsnoteringen opplever de samme selskapene nedgang i inntektene og aksjekursen. Brukerne av regnskapet reagerer på den uforventede nedgangen i aksjekursen og dette fører til søksmål og rettsaker. Revisorer øker revisjonskvaliteten når det er høyere søksmålsrisiko, da høyere revisjonskvalitet reduserer sannsynligheten for juridiske konsekvenser, og i tillegg kan beskytte revisors omdømme. Deres resultater viser at IPO-selskaper revidert av revisorer fra større selskap assosieres med lavere resultatstyring (Alhadab & Clacher, 2018).

Funnene til Khurana og Raman, og Alhadab og Clacher antyder på at revisor i fra større revisjonsselskaper utfører høyere revisjonskvalitet dersom selskapet står ovenfor høyere søksmålsrisiko

2.2.2 Revisjonshonorar

Med revisjonshonorar i denne studien så menes honoraret som er direkte knyttet til det revisor tar for revisjonen av selskapet. I tidligere studier er høyere revisjonshonorar blitt forbundet med høyere revisjonskvalitet. Firth (1997) identifiserer tre hovedfaktorer som påvirker revisjonshonorar; klientens størrelse, kompleksitet, og risiko. Et høyere revisjonshonorar på grunn av klientens størrelse skyldes behovet for det større arbeidsomfanget, siden større selskaper har gjerne mer komplekse regnskap og større transaksjonsvolumer som revisor må

legge mer innsats i. Kompleksitet vil si at revisor må gi mer oppmerksomhet til transaksjoner eller eiendeler som har til stede mer kompleksitet. Risiko referer til revisors risiko å bli saksøkt, få erstatningskrav, eller tap av omdømme eller merkenavn. Revisor tar ofte høyere revisjonshonorar for å dekke arbeid for å minimere risikoen og/eller som en premie for å akseptere et revisjonsoppdrag som bærer preg av høyere risiko (Firth, 1997).

Craswell et al. (1995) argumenterte at bransjespesialisering og opparbeidet merkenavn i revisjonsselskapene er kostbart og dermed fører til høyere revisjonshonorar. De åtte største revisjonsselskapene tar høyere revisjonshonorar i forhold til de åtte ikke-største, som igjen kan begrunnes kostnaden av investering i bransjeekspertise (Craswell et al., 1995). I likhet med Craswell sin studie, så finner Sundgren og Svanström (2013) at det er positiv sammenheng mellom større revisjonsselskap og høyere revisjonshonorar. Craswell et al. undersøkte separat om bransjespesialisert eller opparbeidet merkenavn gjør noe forskjell i revisjonshonorar. Resultatet viste at både bransjespesialisering og opparbeidet merkenavn er med på å øke revisjonshonoraret, bransjespesialisering kan være indikator for revisors innsats som bidrar til høyere revisjonskvalitet.

Abbot et al. (2006) undersøkte sammenhengen mellom resultatstyring og revisjonshonorar, og fant at lavere revisjonshonorar er assosiert med nedgående resultatstyring. Nedgående resultatstyring er når klienten rapporterer lavere inntekter enn det faktiske tilfellet. Imens høyere revisjonshonorar er assosiert med oppadgående resultatstyring, som betyr at klienten rapporterer høyere inntekter. Et annet funn i studien deres er at revisor tok høyere revisjonshonorar i høy P/E selskaper som assosieres med positiv skjønsmessige periodiseringer, sammenlignet med lav P/E selskaper. Abbot et. al. diskuterer at funnene deres har konservative skjevheter fra revisorer. Skjevheten oppstår siden revisorer har høyere rettsligrisiko i selskaper med oppadgående resultatstyring, sammenlignet med nedgående resultatstyring. Det er større sannsynlighet for risiko for søksmål ved oppadgående resultatstyring, da oppblåste inntekter gir investorene større forventinger. Når forventingene ikke oppfylles kan det utløse søksmål fra investorene, som for eksempel hendelser som et stort fall i aksjekursen (Abbott et al., 2006).

Bedard og Johnstone (2004) undersøker hvordan revisor vurderer og prissetter revisjonsoppdraget, dersom selskapene har risiko for resultatstyring. Deres funn indikerer at revisor tar høyere revisjonshonorar ved høyere resultatstyring, for å kompensere for risikoen som er knyttet til å revidere selskaper med høyere resultatstyring. Risikoer som blant annet

søksmål og erstatningskrav mot revisor eller revisjonsselskaper. Revisjonsselskapene økte på forhånd både faktureringsssatsene og antall timer ved revisjonsoppdragene knyttet til selskaper med høyere resultatstyring. Økt timeantall kan indikere på høyere innsats av revisor (Bedard & Johnstone, 2004).

2.3 Resultatstyring

I denne studien så betyr resultatstyring, det samme som den omtalte definisjonen til Healy og Wahlen om earnings management:

Earnings management occurs when managers use judgment in financial reporting and in structuring transactions to alter financial reports to either mislead some stakeholders about the underlying economic performance of the company, or to influence contractual outcomes that depend on reported accounting numbers. (Healy & Wahlen, 1999, p. 368)

Kort oppsummert betyr definisjonen at selskapet har resultatstyring når ledere i selskapet med vilje endrer finansiell rapportering for å villedde interessenter om selskapets økonomiske ytelser, eller når ledere påvirke kontraktbasert resultat.

Motivasjonen for å begå resultatstyring kan deles i to grupper, maksimering av verdi for eierne og maksimering av personlig gevinst for ledelsen. Å maksimere verdi for eierne kan for eksempel være skjønmmaling av overskuddet for å øke aksjekursen, lavere resultater kan også maksimere verdi til eierne gjennom mindre skatt og avgifter. Imens maksimere verdi for ledelsen kan være assosiert med å skjule dårlig ledelse, bonusordninger knyttet til aksjekurs eller å få selskapet til å fremstå mer vellykket enn det selskapet er i virkeligheten (Kinserdal, 2017, p. 74).

Resultatstyring er et problem for allmennheten. De tidligere store regnskapsskandalene er gode eksempler på hvordan resultatstyring kan skade allmennheten. Konsekvenser som for eksempel tapte verdier i skatt og avgifter, eller tapte arbeidsplasser ved konkurs. Vanligvis blir ikke resultatstyring kjent før selskapet som drev med resultatstyring går konkurs, derfor antas det at resultatstyring skjer hyppigere enn det som er offentlig kjent i dag (Kinserdal, 2017, p. 70).

Fields et al. (2001) diskuterer om tidligere studier som har undersøkt om ledere får selskapet til å tjene mer, eller mindre i forhold til det selskapet faktisk har av fortjeneste. Lederne

påvirker regnskaper gjennom å få brukerne av regnskapet til misforstå tallene som presenteres i de finansielle rapportene (Fields et al., 2001, p. 279). Lederne bruker skjønnsmessige periodiseringer i de finansielle rapportene til enten å låne inntekter fra fremtiden slik at nåværende perioder ser bedre ut, eller det motsatte (Fields et al., 2001). Siden ledere bruker skjønnsmessig periodisering til å påvirke de finansielle rapportene, så blir skjønnsmessig periodisering relevant indikator i forbindelse med å måle resultatstyring.

Det er enda ikke funnet en modell som måler de nøyaktige skjønnsmessige periodiseringene, men det fins studier som har funnet tilnærminger av de skjønnsmessige periodiseringer (Dechow et al., 1995; Jones, 1991). I denne studien brukes den modifiserte Jones-modellen til å estimere de skjønnsmessige periodiseringene.

2.4 Søksmålsrisiko

I denne studien så refereres søksmålsrisiko til risikoen selskaper står overfor med søksmål. Seetharaman et al. (2002) undersøkte sammenhengen mellom revisjonshonorar og søksmålsrisiko i ulike rettslig miljø. De undersøkte forskjellen i britiske selskaper og britiske selskaper kryssnotert på det amerikanske markedet. I deres studie er selskaper som er kryssnotert i det amerikanske markedet definert som selskaper med høy søksmålsrisiko. Funnene viser at britiske revisorer tar høyere revisjonshonorar dersom klienten er kryssnotert på det amerikanske markedet. Imens selskaper som ikke er kryssnotert i det amerikanske markedet viste ingen signifikant økning i revisjonshonoraret (Seetharaman et al., 2002).

Choi et. al. (2009) undersøkte også sammenhengen mellom revisjonshonorar og søksmålsrisiko i ulike rettslig miljø. I motsetning til Seetharaman et. al. sin studie, tok Choi et al. for seg 14 land kryssnotert i Storbritannia, og sammenlignet mellom de med sterke juridiske regimer og de ikke sterke juridiske regimene. De fant ikke høyere revisjonshonorar ved selskaper kryssnotert i ikke sterke juridiske regimer. Imens i sterke juridiske regimer fant de signifikant høyere revisjonshonorar. Disse resultatene indikerer at revisorer justerer revisjonshonorar basert på søksmålsrisiko og ikke på kompleksiteten ved å revidere et kryssnotert selskap (Choi et al., 2009). Resultatene av Seetharaman et. al. og Choi et. al. indikerer at revisorselskaper tar høyere revisjonshonorar dersom selskaper står overfor høy søksmålsrisiko.

2.4.1 Bransjer med høy søksmålsrisiko

I denne studien så defineres bransjer med høy søksmålsrisiko som bransjer med høyere rettslig aktivitet, det vil si bransjer med høyere aktivitet av rettsaker eller søksmål.

Seetharaman et al. (2002) inkluderer også ulike bransjer i undersøkelsen deres, og skiller bransjene mellom ni forskjellige variabler av SIC-koder som gjenspeiler de forskjellige bransjegruppene. De finner signifikante endringer i revisjonshonorar mellom SIC-kodene, men diskuterer ikke noe mer innpå forskjellene. Dette kan være indikasjon på forskjellige karakteristikk eller forskjellige iboende risiko innen bransjene. Funnene deres kan også indikere på at revisjonshonorar reflekterer risiko forskjellig på tvers av ulike søksmålssystemer innen bransjer. (Gu & Hu, 2015; Seetharaman et al., 2002).

Cao og Narayanamoorthy (2011) undersøkte hvordan søksmålsrisiko påvirker hvordan ledelsen tar beslutning i sammenheng med inntjeningsprognoser. Deres undersøkelser viser at selskaper med høy søksmålsrisiko ga ut tidligere inntjeningsprognoser i forbindelser ved dårlige nyheter, sammenlignet med selskaper med lav søksmålsrisiko. De utgitte inntjeningsprognosene hadde tendenser til å være mer presise ved forbindelse med dårlige nyheter, sammenlignet gode nyheter.

Taken together, our empirical results on forecast likelihood show that, in general, firms with higher litigation risk are more likely to issue earnings forecasts. More specifically, we provide direct evidence that, when faced with greater litigation risk, firms are more likely to issue bad news forecasts but are not more or less likely to issue good news forecasts. (Cao & Narayanamoorthy, 2011, p. 158)

Funnene til Cao og Narayanamoorthy indikerer på at selskaper med høyere søksmålsrisiko har tendenser til å være mer forsiktig og nøyaktige i forbindelse med inntjeningsprognoser, sammenlignet med selskaper med lavere søksmålsrisiko.

2.4.2 Bestemme hvilke bransjer som har høy søksmålsrisiko

Tidligere studier har to gjengangere om hvilke bransjer som har høy søksmålsrisiko, detaljhandel og datamaskiner. Dechow et al. (2011) kjørte analyse fra perioden 1982 til 2005, og undersøkte hvilke bransjer som feilrapporterte mest årlige inntekter. Studien fant tre bransjer som overrepresenterte andelen bransjer som feilrapporterte, som var detaljhandel, datamaskiner og tjenester (Dechow et al., 2011, p. 76). Francis et al. (1994) derimot bestemte hvilke selskaper som hadde høy søksmålsrisiko ved å undersøke hvilke bransjer som hadde

høye forekomst av rettsaker fra perioden 1988 til 1992. Gjennom undersøkelsen så konkluderte de at bransjene med høy søksmålsrisiko var bioteknologi, datamaskinvare, programvare og detaljhandel (Francis et al., 1994).

I likhet med Dechow, skiller denne studien selskapene etter sic-kode til 15 ulike bransjer. De tre bransjene som kommer til å bli kategorisert som høy søksmålsrisiko er inspirert av resultatene til Dechow, nemlig detaljhandel, datamaskiner og tjeneste. Tabell 1 viser hvordan sic-kodene er fordelt i forhold til bransjene.

Tabell 1: Bransjer

Bransjer	SIC-kode
1. Jordbruk	100–999
2. Gruvedrift, bygg og anlegg	1000–1299, 1400–1999
3. Mat og tobakk	2000–2141
4. Tekstiler og klær	2200–2399
5. Trelast, møbler og trykkeri	2400–2796
6. Kjemikalier	2800–2824, 2840–2899
7. Raffinering og utvinningsindustri	1300–1399, 2900–2999
8. Varige forbruksvarer produsenter	3000–3569, 3580–3669, 3680–3999
9. Datamaskiner	3570–3579, 3670–3679, 7370–7379
10. Transport	4000–4899
11. Forsyningsvirksomheter	4900–4999
12. Detaljhandel	5000–5999
13. Tjenester	7000–7369, 7380–9999
14. Banker og forsikringer	6000–6999
15. Farmasøytisk produkter	2830–2836, 3829–3851

2.5 Utredning av hypoteser

Basert på tidligere teori og studier, så forventer denne studien at de seks store revisjonsselskapene utfører høyere revisjonskvalitet, enn de seks ikke-store (DeAngelo,

1981). Denne studien tester revisjonskvaliteten til de seks store revisjonsselskapene etter evnen deres på å oppdage vesentlig feil, jo mindre resultatstyring det er i selskapene jo bedre er revisor å oppdage vesentlig feil i selskapet. Francis og Yu (2009) fant i deres studie at selskaper revidert av større revisjonsselskaper hadde lavere forekomst av resultatstyring, sammenlignet med selskaper som ikke ble revidert av de større revisjonsselskapene.

H1A: Revisjonsselskaper fra en av de seks store har større sannsynlighet i å oppdage vesentlig feil målt ved resultatstyring sammenlignet med de seks ikke-store, med andre ord, de seks store revisjonsselskapene leverer høyere revisjonskvalitet sammenlignet med de seks ikke-store.

Inspirert av resultatene til Khurana og Raman (2004), og Alhadab og Clacher (2018), forventer denne studien at revisorer fra de seks store revisjonsselskapene blir å revidere med høyere revisjonskvalitet dersom selskapet står overfor høy søkstmålsrisiko. Høyere revisjonskvalitet i denne studien tolkes etter evnen til de seks store å oppdage vesentlig feil, og det forventes dermed lavere resultatstyring i selskaper med høy søkstmålsrisiko.

H1B: Revisorer fra en av seks store revisjonsselskapene har større sannsynlighet i å oppdage vesentlige feil dersom selskapet er i bransjer med høy søkstmålsrisiko.

Det er diskutert i tidligere studie om at sammenhengen mellom høyere revisjonshonorar og høyere resultatstyring kommer enten av høyere innsats eller for økonomisk kompensasjon for risikoen revisjonsselskapet å ta oppdraget. Bedard og Johnstone (2004) konkluderte at høyere revisjonshonorar kommer fra risikoen tilknyttet revisjonsoppdraget. I tillegg fikk Bedard og Johnstone funn på at revisor økte innsatsen i sammenheng med høyere resultatstyring, ved å øke på forhånd både timer og faktureringsattsene. Det vil si at det er indikasjonen i deres studie at revisorer øker innsatsen i forbindelse med å revidere selskaper med høyere resultatstyring. Denne studien forutsetter at høyere revisjonshonorar assosieres med høyere revisjonskvalitet, og forventer revisorer tar høyere revisjonshonorar i forbindelse med høyere resultatstyring både som risikopremie og kostnaden for høyere innsats.

H2A: Det er en positiv sammenheng mellom revisjonshonorar og resultatstyring, hvor høyere revisjonshonorar er knyttet til behovet for høyere revisjonskvalitet i forbindelse med den økte risikoen å revidere selskap med høy resultatstyring.

Seetharaman et al. (2002) og Choi et. al. (2009) konkluderer at revisor tar høyere revisjonshonorar dersom selskapene er kryssnotert i et marked med høy søkstmålsrisiko.

Denne studien klassifiserer selskaper i høy selskapsrisiko etter hvilke bransjer de er i. I likhet med resultatene fra Seetharaman et. al. og Choi et. al., så forventer denne studien at revisorer tar høyere revisjonshonorar fra selskaper i høy søksmålsrisiko.

H2B: Revisorer tar høyere revisjonshonorarer fra selskaper i bransjer med høy søksmålsrisiko.

3.Forskningsmetode

3.1 Forskningsdesign

Det er enda ikke kommet et direkte mål for revisjonskvalitet, dette kommer trolig av at ikke all sikkerhet revisor gir er observerbare (DeFond & Zhang, 2014). Defond og Zhang (2014) og DeAngelo (1981) snakker om målemetoder brukt i forskning til å måle revisjonskvalitet og deler opp metodene i to hovedgrupper, resultatsbaserte og innsatsbaserte mål. Resultatsbaserte mål prøver å måle den faktiske revisjonskvaliteten, det vil si at målene som tolkes baseres på konkrete resultater som for eksempel revisors uttalelse om fortsatt i drift eller kvaliteten av finansiell rapportering av den reviderte selskapet. Mens innsatsbaserte mål er mer direkte observerbare, og kan for eksempel være revisjonsselskapets størrelse og revisjonshonoraret revisor mottar for oppdraget.

I denne studien skal revisjonskvalitet bli målt etter den innsatsbaserte målemetoden, da denne metoden bruker observerbare mål som gjør det lettere å hente data til analysen (DeFond & Zhang, 2014). Det skal brukes to innsatsbaserte tilnærminger. Første er revisjonsselskapets størrelse der de seks store revisjonsselskapene er indikator for bedre revisjonskvalitet, sammenlignet med de seks ikke-store. Den andre tilnærmingen er revisjonshonorar, der høyere revisjonshonorar er indikator for høyere revisjonskvalitet.

Denne studien bruker bransjer til å definere om selskapet er i høy søksmålsrisiko eller ikke. Søksmålsrisiko i selskap er et økonomisk forhold i selskapet, det vil si at søksmålsrisiko er en kontekstuell faktor som påvirker revisjonskvalitet. Revisor tilpasser også innsatsen sin etter risikoen selskapet står overfor.

Denne studien fokuserer utelukkende på børsnoterte selskap i Storbritannia, dette avgrenser studien til et rettslig miljø for å analysere sammenhengen i søksmålsrisiko, resultatstyring og revisjonskvalitet. Siden denne studien fokuserer bare på ett land så trenger ikke denne studien

å ta hensyn til de ulike juridiske eller økonomiske rammeverkene fra andre land. Dette gir studien renere resultater til analysen (Alhadab & Clacher, 2018, p. 365).

3.2 Data

3.2.1 Datainnsamling

Denne studien baseres på sekundærdata. Datasettet er hentet fra Compustat og Audit Analytics. Data om hvilke revisjonsselskap som reviderte selskapene og størrelsen på revisjonshonorarene ble hentet fra Audit Analytics, mens resten av dataen ble hentet fra Compustat.

Datasettet består av finansiell informasjon av britiske børsnoterte selskap fra perioden 2012 til 2022. Året 2012 faller bort da den blir brukt for å beregne variabler som trenger fjorårets informasjon for å kunne estimeres. Datasettet ender på 16 858 observasjoner, fra perioden 2013 til 2022.

Ved estimering av den modifiserte Jones-modellen så krever modellen fjerning av alle observasjoner som ikke inneholder data i variablene som brukes i den modifiserte Jones-modellen. Videre så krevde modellen at hver estimering av de skjønsmessige periodiseringene skal minst ha 20 observasjoner. Etter estimeringen av de skjønsmessige periodiseringene så endte datasettet med 10 072 observasjoner.

Audit Analytics hadde noe manglende data om hvilke revisjonsselskap som reviderte selskapene. Etter å ha fjernet data hvor revisjonsselskaper ikke var oppgitt, endte datasettet på 8 744 observasjoner.

Tabell 2: Antall observasjoner

	Observasjoner
Datasettet fra 2013 til 2022	16 585
Manglende data for hver variabel i den modifiserte Jones modellen	-6513
Manglende data om revisjonsselskap	-1298
SUM	8 774

3.2.2 Variabler

De avhengige variablene i denne studien er absolutt skjønnsmessige periodisering (*abs_da*) som tester hypotese H1A og B, og den naturlige logaritmen av revisjonshonorar (*ln_audit_fee*) som tester hypotese H2A og B. Absolutt skjønnsmessig periodisering er estimert ved bruk av den modifiserte Jones modellen. Grunnen til at det brukes logaritmisk transformasjon på revisjonshonoraret er for å kontrollere de ikke-lineære forholdene mellom revisjonshonorar og størrelsesvariablene (Firth, 1997). Som anvendt i teori kapittelet så antas det at høyere revisjonshonorar indikerer høyere revisjonskvalitet, mens høyere skjønnsmessige periodisering indikerer høyere resultatstyring.

Studiens uavhengige variabler består av de seks store revisjonsselskapene (*big6*), absolutt skjønnsmessige periodiseringer, bransjer med høy søksmålsrisiko, interaksjonsvariabel mellom *big6* og bransjer med høy søksmålsrisiko og interaksjonsvariabel mellom skjønnsmessig periodisering og bransje med høy søksmålsrisiko. *big6* tester hypotese H1A og H1B, *big6* er en dummy variabel der verdi er lik 1 dersom selskapet blir revidert av en de seks store revisjonsselskapene, og verdi er lik 0 hvis ikke. Som diskutert i teori kapittelet så indikerer *big6* som høyere revisjonskvalitet, sammenlignet med ikke *big6*. Det forventes at selskaper revidert av *big6* har mindre resultatstyring.

Absolutt skjønnsmessige periodiseringer tester hypotese H2A og H2B. Disse periodiseringene representerer omfanget av resultatstyring. Høyere skjønnsmessige periodisering indikerer høyere resultatstyring, noe som igjen forventes å ha assosiasjon med høyere revisjonshonorar. Ut fra hypotesene forventes det positivt fortegn på de skjønnsmessige periodiseringene, som indikerer at høyere revisjonshonorar er assosiert med resultatstyring. Dette skyldes den økte innsatsen og høyere risiko i forbindelse med revisjonsoppdraget.

Bransjer med høy søksmålsrisiko tester hypotese H1B og H2B. Variabelen er en dummy variabel som har verdi lik 1 dersom selskapene er i bransjer med høy søksmålsrisiko, og 0 hvis ikke. Som funnet i tidligere studier så forventes det at revisor tar høyere revisjonshonorar dersom selskapet har høy søksmålsrisiko (Choi et al., 2009; Seetharaman et al., 2002).

Interaksjonsvariabelen mellom *big6* og bransjer med høy søksmålsrisiko tester hypotese H1B. Denne variabelen viser hvordan selskaper som revideres av *big6* og samtidig er i bransjer med høy søksmålsrisiko assosieres med resultatstyring. På bakgrunn av tidligere studier så forventes det at resultatstyringen reduseres når selskaper både revideres av *big6* og er i bransjer med søksmålsrisiko (Cao & Narayanamoorthy, 2011; Khurana & Raman, 2004).

Interaksjonsvariabelen mellom skjønsmessige periodisering og bransjer med høy søksmålsrisiko tester hypotese H2B. Det forventes at revisor tar høyere revisjonshonorar dersom selskapet har økende resultatstyring. Forventingen om at revisor tar høyere revisjonshonorar dersom selskapet er i bransjer med høy søksmålsrisiko, forsterker forventingen om at interaksjonsvariabelen mellom skjønsmessige periodisering og bransjer med høy søksmålsrisiko har en positiv assosiasjon med revisjonshonorar.

Kontrollvariabler inkluderes i analysen for å utelukke sammenhengen mellom uavhengige og avhengige variabler som ikke skyldes tredjepart variabler utelatt fra modellen (Dahlum, 2020). I forbindelse med Hypotese H1A og B er det i samsvar med Reid et al. (2019) tatt med kontrollvariabler som kontrollerer for selskapenes ulike karakteristikkene som påvirker de skjønsmessige periodiseringene. Kontrollvariablene er følgende SIZE, ROA, LOSS, LEV, prior_ACC, CFO, industry_num og fyear. SIZE forteller størrelsen på selskapet. ROA og LOSS forteller lønnsomheten. LEV forteller gjeldsgraden. prior_ACC forteller fjorårets periodisering. CFO viser de kontantstrøm fra operasjoner. industry_num viser de bransjespesifikke faste effektene i hensyn til skjønsmessig periodiseringer blant de 15 forskjellige bransjene, og til slutt de faste effektene i årene 2013 til 2022. (Reid et al., 2019, p. 1508)

For hypotese H2A og H2B så er det inkludert i samsvar med Gu og Hu (2015) kontrollvariablene ROA, CRATIO, ATURN, DE, LOSS, SIZE, CURR, LEV, industry_num og fyear. Der CRATIO er en indikasjon på likviditetsgraden, og reflekterer hvordan selskapets likviditet endres over tid. ATURN forteller hvordan selskapet bruker eiendelene til å generere salgssinntekt. DE forteller selskapets gjeldsgrad. CURR (current ratio) forteller likviditetsgraden. Resterende variabler forklarer på lik linje som de gjør for hypotese H1A og H1B bare i forhold til revisjonshonoraret istedenfor skjønsmessig periodisering (Gu & Hu, 2015). Tabell 3 viser oversikten og definisjonene for alle variablene i denne studien.

Tabell 3: Definisjoner av variablene

	variabel	definisjon
Avhengig variabler	abs_da	Absolutt skjønsmessig periodisering.
	ln_audit_fee	Den naturlige logaritmen av revisjonshonorar.
Uavhengig variabler	big6	Dummyvariabel der verdi er lik 1 dersom selskapet blir revidert av en av de seks store.
	high_litigation_risk	Dummyvariabel der verdi er lik 1 dersom selskapet er i bransjer med høy søksmålsrisiko.
	hlRISKxbig6	Interaksjonen mellom variabel big6 og high_litigation_risk.
	abs_da	Absolutt skjønsmessig periodisering.
	hlRISKxDA	Interaksjonen mellom abs_da og high_litigation_risk.
Kontrollvariabler	SIZE	Den naturlige logaritmen av totale eiendeler.
	ROA	Avkastning på eiendeler (return on assets): nettoinntekter dividert på fjorårets totale eiendeler.
	LOSS	Dummyvariabel der verdi er lik 1 dersom nettoinntekter er under 0.
	LEV	Gjeldsgrad (leverage): summen av langsiktig gjeld og kortsiktig forpliktelser dividert på fjorårets totale eiendeler.
	Prior_ACC	Fjorårets periodiseringer. Periodiseringene beregnes som nettoinntekt minus netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter.
	CFO	Kontantstrøm fra operasjonell drift dividert på fjorårets totale eiendeler.
	CRATIO	Omløpsmidler dividert på fjorårets totale eiendeler.
	ATURN	Salg dividert på fjorårets totale eiendeler.
	DE	Langsiktig gjeld dividert på totale eiendeler.
	CURR	Omløpsmidler dividert på kortsiktige forpliktelser.
	industry_num	Dummyvariabel av hver bransje fra verdi 1 til 15
	fyear	Dummyvariabel for hvert av årene fra 2013 til 2022
	Den modifiserte Jones modellen	TA
lagged_at		Fjorårets totale eiendeler
sales		Endring i salg fra fjoråret dividert på fjorårets totale eiendeler
REC		Endring i fordringer dividert på fjorårets totale eiendeler
PPE		Netto eiendom, anlegg og utstyr dividert på fjorårets totale eiendeler

3.3 Modeller

Denne studien benytter en to trinns prosedyre for utredning av modellene. Først estimeres de skjønnsmessige periodiseringene ved hjelp av den modifiserte Jones-modellen. Deretter brukes de estimerte skjønnsmessige periodiseringene som avhengig variabel i to av modellene, og som uavhengig variabel i de to neste modellene.

3.3.1 Skjønnsmessig periodisering

Jones (1991) kom med en modell som bruker de skjønnsmessige komponentene av totale periodiseringer til å måle resultatstyring, kalt Jones-modellen. Jones-modellen skiller mellom de skjønnsmessige og de ikke-skjønnsmessige periodiseringene (Jones, 1991). Modellen gjør forutsetning på at inntekter er ikke-skjønnsmessige, altså at inntekter ikke blir påvirket av noe resultatstyring. Denne forutsetningen svekker Jones-modellen, fordi at modellen har tendenser å underestimere resultatstyring, dersom det skulle være skjønnsmessig periodisering blant inntektene. (Dechow et al., 1995)

Den modifiserte Jones-modellen er inspirert av Jones-modellen fra 1991, og ble utredet av Dechow, Sloan og Sweeney. Hovedforskjellen med den modifiserte Jones-modellen og den originale er at den modifiserte inkluderer også inntektene under estimeringen av de skjønnsmessige periodiseringene. Dette gjøres ved at inntektene justeres etter endringer i fordringene under hendelsesperioden, det vil si at modellen forutsetter at endringer i kredittsalg i hendelsesperioden kommer av resultatstyring. Ved å inkludere inntektene i den modifiserte Jones-modellen så elimineres den modifiserte Jones-modellen mye av underestimering av resultatstyring som skjer i den originale Jones-modellen (Dechow et al., 1995).

Selv om Dechow fant en mer robust modell for estimering skjønnsmessige periodiseringer, så har den modifiserte Jones-modellen også tendenser ved estimering av skjønnsmessige periodisering. Når manipulering av kontantsalg er korrelert positivt med manipulering av periodiseringene, kan den modifiserte Jones-modellen feilaktig behandle skjønnsmessige periodisering til ikke-skjønnsmessig. Altså har den modifiserte Jones-modellen også tendenser til å underestimere resultatstyring (Dechow et al., 2011, p. 50).

For å estimere skjønnsmessig periodisering benyttes modell 0, som anvender den modifiserte Jones-modellen. Tabell 3 definerer de ulike variablene i denne modellen. Modellen kjører

separate regresjonsmodeller kombinert for hvert år og bransje for å bergene skjønnsmessig periodisering, og krever at det skal være minst 20 observasjoner i hver estimering. For å forhindre at verdiene av disse periodiseringene nøytraliserer hverandre, konverteres alle de skjønnsmessige periodiseringene til positiv verdi, altså til deres absolutte verdi. Dette resulterer i variabelen absolutt skjønnsmessig periodiseringer (*abs_da*). Ved å anvende til absoluttverdier kan man måle omfanget av resultatstyring, både om den er rettet til å øke eller redusere de rapporterte resultatene. Det vil si at høyere absolutt skjønnsmessige periodiseringer indikerer høyere omfang av resultatstyring, uavhengig om den er positivt eller negativt orientert. Modellen nedenfor er en lineær regresjonsmodell, som illustrerer den modifiserte Jones-modellen, og representeres som modell 0:

$$TA = \beta_0 + \beta_1 \frac{1}{lagged_at} + \beta_2(\Delta sales - \Delta REC) + \beta_3 PPE + \varepsilon \quad (0)$$

3.3.2 Hovedmodellene

For å teste hypotesene H1A, H1B, H2A og H2B estimeres regresjonsmodellene 1, 2, 3 og 4. I modell 1 og 2 benyttes absolutt skjønnsmessig periodiseringer som avhengig variabel. Imens regresjonsmodell 3 og 4 benyttes den naturlige logaritmen av revisjonshonorar som avhengig variabel.

$$abs_da = \beta_0 + \beta_1 big6 + \beta_2 SIZE + \beta_3 ROA + \beta_4 LOSS + \beta_5 LEV + \beta_6 prior_ACC + \beta_7 CFO + \beta_8 industry_num + \beta_9 fyear + \varepsilon \quad (1)$$

$$abs_da = \beta_0 + \beta_1 big6 + \beta_2 high_litigation_risk + \beta_3 hlRISKxbig6 + \beta_4 SIZE + \beta_5 ROA + \beta_6 LOSS + \beta_7 LEV + \beta_8 prior_ACC + \beta_9 CFO + \beta_{10} fyear + \varepsilon \quad (2)$$

$$\ln_audit_fee = \beta_0 + \beta_1 abs_da + \beta_2 ROA + \beta_3 CRATIO + \beta_4 ATURN + \beta_5 DE + \beta_6 LOSS + \beta_7 SIZE + \beta_8 CURR + \beta_9 LEV + \beta_{10} industry_num + \beta_{11} fyear + \varepsilon \quad (3)$$

$$\ln_audit_fee = \beta_0 + \beta_1 abs_da + \beta_2 high_litigation_risk + \beta_3 hlRISKxDA + \beta_4 ROA + \beta_5 CRATIO + \beta_6 ATURN + \beta_7 DE + \beta_8 LOSS + \beta_9 SIZE + \beta_{10} CURR + \beta_{11} LEV + \beta_{11} fyear + \varepsilon \quad (4)$$

4. Resultat

4.1 Deskriptiv statistikk

Tabell 4 og 5 presenterer deskriptiv statistikk for alle variablene som representeres i modell 1 til 4. For å håndtere ekstremverdier, så er variablene dempet med 1. og/eller 99. prosentilnivå. Tabell 4 og 5 gir oversikt over antall observasjoner det er i hver variabel, gjennomsnittsverdi, standardavvik, 25. prosentilnivå, 50. prosentilnivå, 75. prosentilnivå, minimumsverdi og maksimumsverdi.

Tabell 4: Deskriptiv statistikk for modell 1 og 2

	Antall	Gjennomsnitt	sd	p25	p50	p75	min	max
abs_da	8774	0,163453	0,3922324	0,0244742	0,0566523	.1288295	0	2,516033
Big6	8774	0,635628	0,481281	0	1	1	0	1
high_litig~k	8774	0,4472305	0,4972359	0	0	1	0	1
hIRISKxbig6	8774	0,27969	0,4488724	0	0	1	0	1
SIZE	8771	4,567333	2,506038	2,856183	4,475722	6,209312	-6,907755	13,00138
ROA	8098	-0,0817916	0,4307034	-0,092219	0,0195986	0,0738882	-2,835443	8,025
LOSS	8774	0,3845452	0,4865153	0	0	1	0	1
LEV	8774	0,2392253	0,3489249	0,0125893	0,1473711	0,316008	-0,0014958	2,522556
prior_ACC	7775	-76,62973	351,0491	-20,591	-2,88	-0,187	-2661	5853
CFO	8736	-0,0073405	0,4079449	-0,0300986	0,064527	0,1292475	-2,431035	15,98571

I tabell 4 kan det observeres at de seks store revisjonsselskapene utgjør 63,6% av de reviderende revisjonsselskapene, bransje med høy søksmålsrisiko utgjør 44,7% av alle bransjene, og andelen av datasettet som representerer interaksjonen mellom big6 og bransje med høy søksmålsrisiko utgjør 28%.

Tabell 5: Deskriptiv statistikk for modell 3 og 4

	Antall	Gjennomsnitt	sd	p25	p50	p75	min	max
ln_audit_fee	8728	11,94446	1,544085	10,82659	11.,3607	12,88157	3,401197	17,95864
abs_da	8774	0,163453	0,3922324	0,0244742	0,0566523	0,1288295	0	2,516033
high_litigation_risk	8774	0,4472305	0,4972359	0	0	1	0	1
hIRISKxDA	8774	0,0396419	0,0961295	0	0	0,0463195	0	2,516033
ROA	8098	-0,0817916	0,4307034	-0,092219	0,0195986	0,0738882	-2,835443	8,025
CRATIO	8774	0,5665605	0,5047977	0,2672875	0,4614207	0,7137681	0	3,59161
ATURN	8774	1,009859	0,9186133	0,3842427	0,7918475	1,355477	-0,3056995	4,604171
DE	8774	0,1425947	0,1981075	0	0,0649033	0,2182645	-0,001694	1,139518
LOSS	8774	0,3845452	0,4865153	0	0	1	0	1
SIZE	8771	4,567333	2,506038	2,856183	4,475722	6,209312	-6,907755	13,00138
CURR	8774	2,5771	3,835928	0,9825749	1,488948	2,483909	0	29,27386
LEV	8774	0,2392253	0,3489249	0,0125893	0,1473711	0,316008	-0,0014958	2,522556

4.2 Korrelasjon

I denne studien er det brukt Pearson korrelasjonsmatrise og VIF-analyse for å se på korrelasjonen mellom variablene. Korrelasjonsmatrisen kan brukes for å se om det fins multikollinearitet mellom variablene, jo høyere verdi jo mer kollinearitet er det mellom variablene, det vil si at verdi 0 betyr ingen kollinearitet, og verdi 1 betyr perfekt kollinearitet mellom variablene. Konsekvensene ved multikollinearitet er at variansen og standardfeilen blant de estimerte variablene vil øke. Dette vil videre påvirke t-verdien til å bli lavere. Konsekvensen for lav t-verdi er at variablene ikke blir signifikante i modellene (Studenmund, 2017, pp. 244-245).

Øverste verdi i korrelasjonsmatrisen viser korrelasjonen mellom variablene, mens verdien under er p-verdien. P-verdien forteller om korrelasjonen mellom variablene er signifikante, korrelasjonen mellom variablene kan tolkes signifikant dersom p-verdi har verdi under 0,05.

Korrelasjonsmatrisen kan også benyttes til å observere om det er negativ eller positiv assosiasjonen mellom variablene. I tabell 6 kan det observeres at det er en negativ assosiasjon mellom big6 og skjønnsmessig periodisering, og p-verdien er under 0,05, det vil si at korrelasjonsmatrisen indikerer at selskaper revidert av big6 har lavere resultatstyring. Det er også negativ assosiasjon mellom skjønnsmessig periodisering og bransjer med høy søksmålsrisiko, og mellom skjønnsmessig periodiseringer og interaksjonsvariabelen mellom big6 og bransjer med høy søksmålsrisiko, som vil si at korrelasjonsmatrisen indikerer at begge variablene assosieres med lavere resultatstyring. Videre kan det observeres at det er negativ assosiasjon mellom bransjer med høy søksmålsrisiko og big6, men den har p-verdi på 0,07 som betyr at det ikke er signifikant kollinearitet mellom variablene.

Det er forventet å observere høy kollinearitet mellom interaksjonsvariablene og dens komponentvariabler. Som for eksempel kollineariteten mellom big6 og interaksjonsvariabelen av big6 og bransjer med høy søksmålsrisiko som har verdien 0,47 i tabell 6. Da interaksjonsvariabelen naturlig vil inneholde informasjon som er direkte relatert til de originale variablene den består av. Dette gjelder også interaksjonsvariabelen i tabell 7, og dens komponentvariabler.

Tabell 6: Korrelasjonsmatrise for modell 1 og 2

	abs_da	big 6	high_L_risk	HLrisk X big6	SIZE	ROA	LOSS	LEV	prior_ACC	CFO
abs_da	1,0000									
big 6	-0,1083 0,0000	1,0000								
high_L_risk	-0,1716 0,0000	-0,0191 0,0729	1,0000							
HLrisk X big6	-0,1481 0,0000	0,4718 0,0000	0,6928 0,0000	1,0000						
SIZE	-0,1477 0,0000	0,5601 0,0000	-0,0501 0,0000	0,1891 0,0000	1,0000					
ROA	-0,2198 0,0000	0,2360 0,0000	0,0664 0,0000	0,1344 0,0000	0,3937 0,0000	1,0000				
LOSS	0,1031 0,0000	-0,2544 0,0000	-0,0721 0,0000	-0,1460 0,0000	-0,3564 0,0000	-0,4813 0,0000	1,0000			
LEV	0,1109 0,0000	0,0374 0,0005	0,0097 0,3636	0,0301 0,0048	0,0424 0,0001	-0,2426 0,0000	0,0026 0,8101	1,0000		
prior_ACC	0,0185 0,1020	-0,1552 0,0000	0,0897 0,0000	0,0253 0,0259	-0,4236 0,0000	-0,0551 0,0000	0,0673 0,0000	-0,0824 0,0000	1,0000	
CFO	-0,2309 0,0000	0,2141 0,0000	0,0941 0,0000	0,1388 0,0000	0,3642 0,0000	0,6918 0,0000	-0,3314 0,0000	-0,1552 0,0000	-0,0593 0,0000	1,0000

Tabell 7: Korrelasjonsmatrise for modell 3 og 4

	ln_audit_fee	abs_da	high_L_risk	HLRISKxDA	ROA	DRATIO	ATURN	DE	LOSS	SIZE	CURR	LEV
ln_audit_fee	1,0000											
abs_da	-0,1018 0,0000	1,0000										
high_L_risk	-0,0537 0,0000	-0,1716 0,0000	1,0000									
HLRISKxDA	-0,1266 0,0000	0,1149 0,0000	0,4585 0,0000	1,0000								
ROA	0,2761 0,0000	-0,2198 0,0000	0,0664 0,0000	-0,1415 0,0000	1,0000							
DRATIO	-0,1830 0,0000	0,1749 0,0000	0,0385 0,0003	0,1877 0,0000	-0,3467 0,0000	1,0000						
ATURN	0,0975 0,0000	-0,0773 0,0000	0,2854 0,0000	0,1394 0,0000	0,2051 0,0000	0,2923 0,0000	1,0000					
DE	0,2555 0,0000	-0,0187 0,0803	0,0270 0,0115	0,0045 0,6738	-0,0318 0,0043	-0,2008 0,0000	-0,0571 0,0000	1,0000				
LOSS	-0,3322 0,0000	0,1031 0,0000	-0,0721 0,0000	0,0455 0,0022	-0,4813 0,0000	0,0095 0,3750	-0,3019 0,0000	-0,0470 0,0000	1,0000			
SIZE	0,8310 0,0000	-0,1477 0,0000	-0,0501 0,0004	-0,1758 0,0000	0,3937 0,0000	-0,2355 0,0000	0,0486 0,0000	0,2575 0,0000	-0,3564 0,0000	1,0000		
CURR	-0,2293 0,0000	0,0972 0,0000	-0,1211 0,0000	-0,0093 0,3861	-0,1060 0,0000	0,2959 0,0000	-0,2452 0,0000	-0,1927 0,0000	0,1421 0,0000	-0,1951 0,0000	1,0000	
LEV	0,0909 0,0000	0,1109 0,0000	0,0098 0,3636	0,0881 0,0000	-0,2426 0,0000	0,0604 0,0000	0,0346 0,0000	0,6798 0,0000	0,0026 0,8101	0,0424 0,0001	-0,2028 0,0000	1,0000

I tabell 7 kan det observeres negativ assosiasjon både mellom revisjonshonorar og skjønsmessig periodisering, mellom revisjonshonorar og bransjer med høy søksmålsrisiko og mellom revisjonshonorar og interaksjonsvariabelen mellom skjønsmessig periodisering og bransjer med søksmålsrisiko. Det vil si at tabell 7 indikerer at alle de nevnte variablene har negativ assosiasjon med revisjonshonorar.

Variance Inflation factor (VIF) – analyse er den andre analysen brukt i denne studien for å undersøke forekomsten av høye korrelasjoner blant variablene i regresjonsmodellene. En tommelfinger regel sier at en VIF-verdi over 5 er en indikasjon på multikollinearitet i modellen (Studenmund, 2017). I vedlegg 8.1 observeres det at VIF-verdiene for modell 1 til 4 har verdi mellom 1 og 4, noe som indikerer på at det er ingen multikollinearitet i noen av modellene.

4.3 Resultater

Tabell 8: Resultater modell 1 og 2

abs_da	Modell 1	Modell 2
big6	0,0056	-0,0295*
high_litigation_risk	-	-0,1561***
hlRISKxbig6	-	0,0548***
SIZE	-0,0135***	-0,0146***
ROA	-0,0606***	-0,0905***
LOSS	-0,0223*	-0,0174
LEV	0,0675***	0,0457***
prior_ACC	-0,00001	-0,00001
CFO	-0,0686***	0,0867***
industry_num	Ja	-
fyear	Ja	Ja
konstantledd	0,0737	0,2449
adj. R-squared	0,2361	0,1971
F-test p-verdi	0,0000	0,0000
antall observasjoner	7739	7760
*signifikant ved $p < 0,05$, ** signifikant ved $p < 0,01$, ***signifikant ved $p < 0,001$		

Tabell 8 illustrerer resultatene til modell 1 og 2 med absolutt skjønnsmessig periodisering (abs_da) som avhengig variabel. I modell 1 kan det observeres at big6 har positivt fortegn, det vil si at modellen indikerer at det er høyere resultatstyring i selskaper revidert av big6, men big6 ble ikke signifikant. Når den uavhengige variabelen ikke blir signifikant så kan det ikke trekkes beslutning om at det er en sammenheng mellom big6 og abs_da. Dermed klarer ikke modell 1 å svare hypotese H1A.

I modell 2 derimot kan det observeres at big6 har negativt fortegn, og er signifikant på 5%-nivå. Det vil si at resultatstyring er lavere i selskaper som revideres av big6. Dette støtter hypotese H1A. Videre kan det observeres at bransjer med høy søksmålsrisiko også har

negativt fortegn, og er signifikant på 0,01%-nivå. Det vil si at resultatstyring er også lavere i selskaper i bransjer med høy søksmålsrisiko. Siste uavhengige variabelen er interaksjonen mellom bransjer med søksmålsrisiko og big6, som fikk positivt fortegn og ble signifikant på 0,01%-nivå. Modell 2 indikere dermed på at selskapet har høyere resultatstyring dersom selskapet befinner seg i bransjer med høy søksmålsrisiko og samtidig blir revidert av big6. Resultatet støtter ikke hypotese H1B, som indikerer på at hypotese H1B må forkastes.

Variabelen prior_ACC (tidligere periodiseringer) er ikke signifikant i verken modell 1 eller 2. Imens variabelen LOSS, som er en dummy variabel om selskapet har netto inntekt under 0, ble ikke signifikant i modell 2. Resterende kontrollvariabler i modell 1 og 2 ble signifikante.

Den justerte forklaringsgraden (adj. R-squared) har verdien 0,2361 i modell 1, og verdien 0,1971 i modell 2. Forklaringsgraden måler variansen av den avhengige variabelen rundt gjennomsnittet til regresjonsmodellen justert etter antall frihetsgrader. Det brukes eksklusivt den justerte forklaringsgraden i denne studien. Den vanlige forklaringsgraden økes naturlig jo flere variabler det er i modellen, dette tar den justerte forklaringsgraden hensyn til og justerer seg deretter (Studenmund, 2017, pp. 70-75). Jo nærmere forklaringsgraden er 1, jo bedre forklarer modellen variansen.

Både modell 1 og 2 har signifikant p-verdi på 0,01%-nivå i F-testen. F-testen tester om modellen i sin helhet er nyttig til å forklare variansen i den avhengige variabelen. Det vil si at F-testen tester den generelle betydningen av den estimerte ligningen (Studenmund, 2017, pp. 160-167). Siden F-testen ble signifikant på 0,01%-nivå så kan det konkluderes at modell 1 og 2 klarer å forklare variansen i den avhengige variabelen.

I forbindelse med variabelen big6 så har modell 1 og 2 motstridende resultater. Det er derfor nødvendig å vurdere modellenes pålitelighet og styrker. Begge modellene hadde signifikant F-verdi, som vil si at modellene kan forklare variansen til deres avhengige variabel. Det var også konkludert at ingen av modellene hadde antydning til multikollinearitet. Det er verdt å merke seg at den justerte forklaringsgraden viser at modell 1 har ca. 4% poeng bedre forklaringsgrad enn modell 2. Det vil si at det kan tolkes at modell 1 har 4% poeng bedre evne å forklare variansen i modellen sin og at modell 1 har variabler med bedre evne å fange opp dynamikken i big6. Modellene har forklaring grad rundt 0,2. Dette kan indikere at begge modellene enten mangler kontrollvariabler som kan fange opp forholdet mellom abs_da og big6, eller at modellene har irrelevante kontrollvariabler. Modell 2 ble big6 signifikant, det vil si at det er en direkte sammenheng mellom big6 og resultatstyring.

Tabell 9: Resultater modell 3 og 4

ln_audit_fee	modell 3	modell 4
abs_da	0,0368	0,0518*
high_litigation_risk	-	-0,1205***
hlRISKxDA	-	0,2647*
ROA	-0,3828***	-0,3327***
CRATIO	-0,1602***	-0,0962***
ATURN	0,1612***	0,1257***
DE	0,2607***	0,2676***
LOSS	-0,0173	-0,0476*
SIZE	0,5479***	0,5340***
CURR	-0,0140***	-0,0193***
LEV	-0,0368	-0,0790
industry_num	Ja	-
fyear	Ja	Ja
konstantledd	9,3918	9,5979
adj. R-squared	0,7379	0,7268
F-test p-verdi	0,0000	0,0000
antall observasjoner	8038	8059
*signifikant ved $p < 0,05$, ** signifikant verdi $p < 0,01$, ***signifikant ved $p < 0,001$		

Tabell 9 illustrerer resultatene til modell 3 og 4 med den naturlige logaritmen av revisjonshonorar som avhengig variabel. I modell 3 kan man observere at variabel *abs_da* har positivt fortegn, men ble ikke signifikant. Det vil si at modell 3 ikke kan forklare assosiasjonen mellom revisjonshonorar og resultatstyring. Dermed klarer ikke Modell 3 heller å svare på hypotese H2A.

I modell 4 fikk variabelen *abs_da* også positivt fortegn, og ble signifikant på 5%-nivå. Det vil si at modell 4 indikerer at revisorer tar høyere revisjonshonorar i fra selskaper med høyere resultatstyring. Dette støtter hypotese H2A. Bransjer med høy søksmålsrisiko har negativt fortegn og ble signifikant på 0,01%-nivå. Dermed indikerer modell 4 på at revisorer tar lavere revisjonshonorar dersom selskapene er i bransjer med høy søksmålsrisiko. Dette støtter ikke hypotese H2B, og indikerer på at hypotese H2B må forkastes. Interaksjonsvariabelen mellom høy søksmålsrisiko og *abs_da* har positivt fortegn og ble signifikant på 5%-nivå. Det vil si at revisorer tar høyere revisjonshonorar dersom selskapene er i bransjer med høy søksmålsrisiko og samtidig med høyere resultatstyring. Blant kontrollvariablene ble ikke LEV (gjeldsgraden) signifikant, eller LOSS i modell 3. Imens resterende kontrollvariabler ble signifikante.

I likhet med modell 1 og 2, så har modell 3 og 4 signifikant F-verdi på 0,01%-nivå. Det vil si at det kan konkluderes at modell 3 og 4 også klarer å forklare variansen i den avhengige variabelen. Den justerte forklaringsgraden har verdien 0,7379 i modell 3 og 0,7268 i modell 4. Forklaringsgrad på rundt 0,7 er på øvre sjiktet på hvor godt modellen forklarer variansen.

Gitt at *abs_da* ble signifikant i modell 4 og ikke modell 3 er det nødvendig å vurdere modellenes pålitelighet og styrker. Både modell 3 og 4 hadde signifikante F-verdier, og ingen av modellene har antydning på multikollinearitet. Modell 3 har 1% poeng bedre forklaringsgrad enn modell 4. Som vil si at modell 3 forklarer med 1% verdi bedre variansen i modellen. Begge modellene indikerer at det er en signifikant sammenheng mellom revisjonshonorar og skjønsmessig periodisering.

5. Diskusjon

I dette kapitlet skal resultatene fra kapittel 4 diskuteres opp mot det teoretiske rammeverket i fra kapittel 2.

5.1 De seks store revisjonsselskapene og skjønsmessig periodisering

I tråd med tidligere forskning som belyser at større revisjonsselskaper leverer høyere revisjonskvalitet, sammenlignet med mindre revisjonsselskaper (DeAngelo, 1981; Francis & Yu, 2009), og forskning om at det er lavere resultatstyring i selskaper revidert av større revisjonsselskaper (Craswell et al., 1995; Francis & Yu, 2009). Så undersøker denne studien hypotese H1A som hevder at revisjonsselskaper i fra big6, leverer høyere revisjonskvalitet, og dette kan observeres ved at resultatstyringen er lavere i selskaper som revideres av big6, sammenlignet med selskaper revidert av ikke-big6. Hypotesen testes gjennom regresjonsmodell 1 og 2 som måler sammenhengen mellom variabelen big6 og de skjønsmessige periodiseringene.

Modell 1 viser ingen signifikant sammenheng mellom big6 og resultatstyring. Dette kan antyde at enten så er det ikke signifikant sammenheng mellom big6 og resultatstyring, eller at modellen ikke er statistisk tilstrekkelig. I bakgrunn av den lavere forklaringsgraden så er det sannsynlig at modell 1 mangler kontrollvariabler som skal fange opp sammenhengen mellom den avhengige og den uavhengige variabelen. big6 i modell 2 ble derimot signifikant, og

støtter hypotese H1A. I og med at big6 ble signifikant i modell 2 så indikerer det at det er en direkte sammenheng mellom big6 og resultatstyring, og at modell 1 da mangler relevante kontrollvariabler.

Analysen av modell 1 og 2 gir innsikt i forholdet mellom selskapene som blir revidert av en av de seks store revisjonsselskapene og selskapenes resultatstyring. Denne analysen bidrar til å bekrefte tidligere litteratur presentert i kapittel 2, om at selskaper revidert av big6 har lavere resultatstyring, siden større revisjonsselskaper utøver høyere revisjonskvalitet sammenlignet med de ikke-store.

5.2 Revisjonshonorar og skjønnsmessig periodisering

Klientens størrelse, kompleksitet og risiko er de tre hoved faktorene som påvirker revisjonshonorar (Firth, 1997). I tidligere forskning er det belyst at høyere revisjonshonorar har sammenheng med høyere resultatstyring. Høyere revisjonshonorar reflekter høyere revisjonskvalitet ettersom at det kostbart med den opparbeidede bransjespesialiseringen og merkenavnet, som bidrar til både høyere revisjonshonorar og revisjonskvalitet (Craswell et al., 1995). Revisorer tar høyere revisjonshonorar i selskaper med høyere resultatstyring, dette kommer både av høyere innsats under revisjonen og risikopremien for risikoen i å ta revisjonsoppdraget (Bedard & Johnstone, 2004).

Hypotese H2A hevder at revisorer tar høyere revisjonshonorar fra klienter med høyere resultatstyring, som indikerer at revisor utøver høyere revisjonskvalitet. Resultatet i modell 4 støtter hypotese H2A, som viser en positiv sammenheng mellom revisjonshonorar og resultatstyring, som indikerer at revisor øker revisjonshonoraret som respons på den identifiserte resultatstyringen. Imens modell 3 viste ingen signifikant sammenheng mellom revisjonshonorar og resultatstyring. Dette kan skyldes forskjellige faktorer, det kan være indikasjon på at det ikke fins en sammenheng mellom revisjonshonorar og resultatstyring eller at i likhet med modell 1 at modell 3 ikke er statistisk tilstrekkelig. Selv om modell 3 ikke viste signifikant sammenheng mellom revisjonshonorar og resultatstyring, så understreker modell 4 at det eksisterer en direkte positiv sammenheng mellom revisjonshonorar og resultatstyring.

Denne studien undersøker ikke direkte om den økte revisjonshonoraret skyldes risikopremien eller høyere innsats under revisjonen. Som Firth (1997) diskuterer om, så kommer høyere revisjonshonorar av flere faktorer. I denne studien så er de aktuelle faktorene kompleksitet og

risiko. Revisjon av klienter med resultatstyring har større kompleksitet. Dette skyldes at når selskapene driver med resultatstyring er intensjonen at det ikke skal bli oppdaget, dermed må revisor gjøre høyere innsats for å oppdage og dokumentere resultatstyringen.

Risiko er en ofte diskutert faktor i undersøkelser mellom høyere revisjonshonorar og resultatstyring. Risikoen revisor står overfor dersom revisor ikke skulle gjort en god nok innsats er; erstatningskrav, søksmål, og tap av omdømme eller merkenavn. Dette gjelder spesielt ved oppadgående resultatstyring der revisor står overfor høyere sannsynlighet for erstatningskrav eller søksmål. Oppadgående resultatstyring kan gi investorer og andre eksterne brukere av regnskapet urealistisk forventning til selskapets finansielle resultater. Dersom forventningene ikke skulle innfris, øker sannsynligheten for at investorene eller andre brukere av regnskapet krever erstatningskrav eller går i søksmål (Abbott et al., 2006). Revisor kan redusere risikoen for erstatningskrav ved å ta risikopremie, og redusere risikoen for tap av omdømme og merkenavn ved å utføre revisjonen med høyere innsats.

5.3 Effekten av bransjer med høy søksmålsrisiko

Høy søksmålsrisiko defineres i denne studien som bransjer med høyere forekomst av søksmål og rettsaker. Denne studien definerer datamaskiner, detaljhandel og tjenester som bransjer med høy søksmålsrisiko, fordi tidligere har disse bransjene overrepresentert andeler av bransjer som feil rapporter (Dechow et al., 2011). Revisorer fra større revisjonsselskaper utøver høyere revisjonskvalitet, dersom selskapet står overfor høy søksmålsrisiko (Alhadab & Clacher, 2018; Khurana & Raman, 2004). Revisorer tar også høyere revisjonshonorar dersom selskaper står overfor høy søksmålsrisiko (Choi et al., 2009; Seetharaman et al., 2002).

Hypotese H1B hevder at revisor fra big6 leverer høyere revisjonskvalitet dersom selskapet er i bransjer med høy søksmålsrisiko, og dette kan observeres når det er lavere resultatstyring hos selskaper revidert av big6. Modell 2 finner motstridende funn i forhold til hypotese H1B, nemlig at dersom selskapet som både blir revidert av big6 og er i bransjer med høy søksmålsrisiko, har høyere resultatstyring. I tillegg viser modell 2 at det er lavere resultatstyring i selskaper i bransjer med høy søksmålsrisiko. Dette funnet er lignende med studien til Cao og Narayanamoorthy (2011), som fant at selskaper med høy søksmålsrisiko hadde tendenser å være mer forsiktig og nøyaktige i sine finansielle rapporteringer.

Hypotese H2B hevder at revisorer tar høyere revisjonshonorar dersom klienten er i bransjer med høy søksmålsrisiko. Modell 4 finner også motstridende funn i forhold til hypotese H2B. Resultatene indikerer at revisor tar lavere revisjonshonorar i fra selskaper i bransjer med høy søksmålsrisiko, sammenlignet med ikke høy søksmålsrisiko. Modell 4 viser også resultater på at revisor tar høyere revisjonshonorar dersom selskapet er i bransjer med høy søksmålsrisiko og samtidig har høyere resultatstyring.

Både hypotese H1B og H2B må forkastes, da ingen av funnene støtter forventningen om at revisor utøver høyere revisjonskvalitet dersom klienten er i bransjer med høy søksmålsrisiko. Modell 2 og 4 indikerer derimot at revisor utøver lavere revisjonskvalitet dersom klienten er i bransjer med høy søksmålsrisiko. Modellene viser at klientene i bransjer med høy søksmålsrisiko betaler lavere revisjonshonorar, og de har høyere resultatstyring dersom klientene blir revidert av big6.

Forskjellen mellom denne studien og litteraturen presentert i kapittel 2, ligger i hvordan søksmålsrisiko defineres. Mens denne studien fokuserer på bransjerelatert søksmålsrisiko, så sammenlignet mesteparten av litteraturen i fra kapittel 2 søksmålsrisiko mellom ulike land. Dermed bidrar funnene i denne studien til en annen vinkel på sammenhengen mellom søksmålsrisiko, resultatstyring og revisjonskvalitet.

Det er verdt å merke at funnene i modell 2 også viser at det er lavere resultatstyring i selskaper i bransjer med høy søksmålsrisiko, sammenlignet med ikke høy søksmålsrisiko. Cao og Narayanamoorthy (2011) finner at selskaper med høy søksmålsrisiko har en tendens til å være mer forsiktige og nøyaktige i forbindelse med inntjeningsprognoser. Funnene i denne studien kan indikere at i likhet med forbindelsen med inntjeningsprognoser, at selskaper i bransjer med høy søksmålsrisiko er mer forsiktige og nøyaktige som kan redusere omfanget av resultatstyring. Det kan dermed se ut til at selskaper i bransjer med høy søksmålsrisiko er mer forsiktige i forbindelse med resultatstyring, og da har lavere resultatstyring.

Videre viser resultatene i modell 4 at revisor tar ikke høyere revisjonshonorar fra selskaper i bransjer med høy søksmålsrisiko med mindre selskapet har resultatstyring. Det kan indikere at revisorer i denne studien legger mer vekt på risikoen i resultatstyring enn risikoen i bransjer med høy søksmålsrisiko.

6. Konklusjon

Denne studien har undersøkt sammenhengen mellom revisjonskvalitet, resultatstyring og bransjer med høy søksmålsrisiko i Storbritannia, ved å analysere fire forskjellige regresjonsmodeller. Resultatene av modell 1 og 3 viste ingen signifikant sammenheng mellom big6 og resultatstyring, samt mellom revisjonshonorar og resultatstyring. Dette har reist spørsmålet om modellenes kapasitet å forklare forholdet mellom den avhengige og den uavhengige variabelen. Modell 2 og 4 derimot viser signifikant sammenheng mellom revisjonskvalitet og resultatstyring, og bekrefter hypotesene og teorien om at revisor utøver høyere revisjonskvalitet dersom klienten har resultatstyring.

Videre så tester modell 2 og 4 også effekten av bransjer med høy søksmålsrisiko, og finner ut at både hypotese H1B og H2B må forkastes. Resultatene fra modell 2 og 4 gir innsikt på dynamikken mellom søksmålsrisiko, revisjonskvalitet og resultatstyring. Funnene i modell 4 indikerer at revisorer tar lavere revisjonshonorar dersom selskapene er i bransjer med høy søksmålsrisiko, mens revisor tar høyere revisjonskvalitet dersom selskapene har både økt resultatstyring og er samtidig i bransjer med høy søksmålsrisiko. Imens modell 2 indikerer at revisor tar lavere revisjonshonorar dersom selskapet er i bransjer med høy søksmålsrisiko. Modell 2 viser i tillegg at det er høyere resultatstyring i selskaper som både blir revidert av big6 og er i bransjer med høy søksmålsrisiko. Resultatene indikerer på at revisor vurderer risikoen i resultatstyring høyere i forhold til bransjer med høy søksmålsrisiko.

Denne studien fremhever behovet for videre forskning for å forstå hvordan bransjer med høy søksmålsrisiko påvirker resultatstyring og revisjonskvalitet. Resultatene indikerer på at revisor utøver lavere revisjonskvalitet i bransjer med høy søksmålsrisiko, i forhold til ikke høy søksmålsrisiko. Dette utfordrer tidligere forskning som har indikert på at revisor utøver høyere revisjonskvalitet dersom selskapet er i høy søksmålsrisiko.

Videre indikerer denne studien på viktigheten av en nyansert forståelse på hvordan revisor vurderer ulike risikoer. Dette kan gi bidrag til revisjonsselskaper og regulatorer til å utforme regler og praksis i sammenheng med risikovurdering.

Ved fremtidig forskning anbefales det å undersøke dypere på hvordan bransjer med søksmålsrisiko påvirker revisorsvurderinger. Fremtidig forskning kan undersøke forskjellen i bransjer med høy søksmålsrisiko og andre risikofaktorer. Dette blir å gi dypere forståelse på hvordan revisorer vurderer bransjer med høy søksmålsrisiko, til både revisorer, regulatorer og andre interessenter av regnskapet.

7. Referanser

- Abbott, L. J., Parker, S., & Peters, G. F. (2006). Earnings management, litigation risk, and asymmetric audit fee responses. *Auditing: A Journal of Practice & theory*, 25(1), 85-98.
- Alhadab, M., & Clacher, I. (2018). The impact of audit quality on real and accrual earnings management around IPOs. *The British Accounting Review*, 50(4), 442-461.
- Bedard, J. C., & Johnstone, K. M. (2004). Earnings manipulation risk, corporate governance risk, and auditors' planning and pricing decisions. *The Accounting Review*, 79(2), 277-304.
- Brydon, D. (2019). Report of the independent review into the quality and effectiveness of audit. *London: OGL*.
- Cao, Z., & Narayanamoorthy, G. S. (2011). The effect of litigation risk on management earnings forecasts. *Contemporary accounting research*, 28(1), 125-173.
- Choi, J. H., Kim, J. B., Liu, X., & Simunic, D. A. (2009). Cross-listing audit fee premiums: Theory and evidence. *The Accounting Review*, 84(5), 1429-1463.
- Craswell, A. T., Francis, J. R., & Taylor, S. L. (1995). Auditor brand name reputations and industry specializations. *Journal of accounting and economics*, 20(3), 297-322.
- Dahlum, S. (2020). Kontrollvariabel. In. Hentet 02.mai.2024 <https://snl.no/kontrollvariabel>: I Store norske leksikon.
- DeAngelo, L. E. (1981). Auditor size and audit quality. *Journal of accounting and economics*, 3(3), 183-199.
- Dechow, P. M., Ge, W., Larson, C. R., & Sloan, R. G. (2011). Predicting material accounting misstatements. *Contemporary accounting research*, 28(1), 17-82.
- Dechow, P. M., Sloan, R. G., & Sweeney, A. P. (1995). Detecting earnings management. *Accounting review*, 193-225.
- DeFond, M., & Zhang, J. (2014). A review of archival auditing research. *Journal of accounting and economics*, 58(2-3), 275-326.
- Fields, T. D., Lys, T. Z., & Vincent, L. (2001). Empirical research on accounting choice. *Journal of accounting and economics*, 31(1-3), 255-307.
- Firth, M. (1997). The provision of non-audit services and the pricing of audit fees. *Journal of Business Finance & Accounting*, 24(3), 511-525.
- Francis, J., Philbrick, D., & Schipper, K. (1994). Shareholder litigation and corporate disclosures. *Journal of accounting research*, 32(2), 137-164.

- Francis, J. R., & Yu, M. D. (2009). Big 4 office size and audit quality. *The Accounting Review*, 84(5), 1521-1552.
- Gu, J., & Hu, D. (2015). Audit fees, earnings management, and litigation risk: Evidence from Japanese firms cross-listed on US markets. *Academy of Accounting and Financial Studies Journal*, 19(3), 125.
- Gulden, B. P. (2015). *Den eksterne revisor (9.utgave)*. Gyldendal Akademisk.
- Healy, P. M., & Wahlen, J. M. (1999). A review of the earnings management literature and its implications for standard setting. *Accounting horizons*, 13(4), 365-383.
- IFAC. (2009). ISA 200 Overordnede mål for den uavhengige revisor og gjennomføringen av en revisjon i samsvar med de internasjonale revisjonsstandardene. In.
- IAASB. (2013). A framework for audit quality.
- IAASB. (2024). ABOUT IAASB. In. Hentet 06.05.2024 fra <https://www.iaasb.org/about-iaasb>.
- Jones, J. J. (1991). Earnings management during import relief investigations. *Journal of accounting research*, 29(2), 193-228.
- Khurana, I. K., & Raman, K. (2004). Litigation risk and the financial reporting credibility of Big 4 versus non-Big 4 audits: Evidence from Anglo-American countries. *The Accounting Review*, 79(2), 473-495.
- Kinserdal, F. (2017). Hva er regnskapsmanipulasjon, og hvordan kan den best avdekkes? *Magma*, 1, 69-78.
- Reid, L. C., Carcello, J. V., Li, C., Neal, T. L., & Francis, J. R. (2019). Impact of auditor report changes on financial reporting quality and audit costs: Evidence from the United Kingdom. *Contemporary accounting research*, 36(3), 1501-1539.
- Rekdal, E. F. (2015). *Bruk av kontrollretning og indirekte kontroller i revisjon*.
- Seetharaman, A., Gul, F. A., & Lynn, S. G. (2002). Litigation risk and audit fees: Evidence from UK firms cross-listed on US markets. *Journal of accounting and economics*, 33(1), 91-115.
- Simnett, R. (2022). Rebuilding trust and the role of audit: The impact of the UK audit reform proposals on other standard-setters. *International Journal of Auditing*, 26(1), 32-36.
- Studenmund, A. H. (2017). *A Practical Guide to Using Econometrics* (Vol. Seventh Edition). Pearson Education.
- Sundgren, S., & Svanström, T. (2013). Audit office size, audit quality and audit pricing: evidence from small-and medium-sized enterprises. *Accounting and Business Research*, 43(1), 31-55.

8. Vedlegg

8.1 Vedlegg 1: VIF-analysene

Tabell 10: VIF-analyse for modell 1

Variable	VIF	1/VIF
big6	1.52	0.659010
SIZE	2.31	0.433378
ROA	2.06	0.485758
LOSS	1.53	0.655717
LEV	1.18	0.849148
prior_ACC	1.29	0.774927
CFO	1.70	0.587504

Tabell 11: VIF-analyse for modell 2

Variable	VIF	1/VIF
big6	2.40	0.416197
high_litig~k	2.82	0.355192
hlRISKxBIG6	3.55	0.281369
SIZE	2.22	0.450449
ROA	2.09	0.477451
LOSS	1.47	0.681779
LEV	1.14	0.876257
prior_ACC	1.27	0.785052
CFO	1.73	0.576713

Tabell 12: VIF-analyse for modell 3

Variable	VIF	1/VIF
abs_da	1.34	0.743824
ROA	1.84	0.543883
DRATIO	1.84	0.544313
ATURN	1.79	0.559250
DE	2.45	0.408690
LOSS	1.60	0.625575
SIZE	1.57	0.635916
CURR	1.44	0.693005
LEV	2.38	0.420192

Tabell 13: VIF- analyse for modell 4

Variable	VIF	1/VIF
abs_da	1.30	0.769336
high_litig~k	1.48	0.675458
hlRISKxDA	1.42	0.702411
ROA	1.84	0.544247
DRATIO	1.77	0.564169
ATURN	1.59	0.626978
DE	2.38	0.419831
LOSS	1.56	0.640689
SIZE	1.51	0.663513
CURR	1.39	0.719217
LEV	2.36	0.424373

